

Oikeusministeriö
lainvalmisteluosasto
PL 25
00023 VALTIONEUVOSTO

oikeusministerio@om.fi

Asia: Lausunto työryhmän ehdotuksesta tietojärjestelmiin kohdistuvia hyökkäyksiä ja neuvoston puitepäätöksen 2005/222/YOS korvaamista koskevan direktiivin 2013/40/EU täytäntöönpanoa koskevaksi kansalliseksi lainsäädännöksi. Tietojärjestelmiin kohdistuvia hyökkäyksiä koskevan EU:n direktiivin (2013/40/EU) kansalliset täytäntöönpanotoimet (ns. tietoverkkorikosdirektiivi).

Viite: Lausuntopyyntö 7.5.2014, OM 15/41/2013

Oikeusministeriö on pyytänyt Pirkanmaan käräjäoikeudelta lausuntoa työryhmän mietinnöstä ehdotuksesta tietojärjestelmiin kohdistuvia hyökkäyksiä ja neuvoston puitepäätöksen 2005/222/YOS korvaamista koskevan direktiivin 2013/40/EU täytäntöönpanoa koskevaksi kansalliseksi lainsäädännöksi. Työryhmän työssä oli otettava huomioon myös identiteettivarkautta koskeva arviomuistio (OM 4/41/2013) ja siitä saatu lausuntopalaute siltä osin kuin se koskee kysymyksessä olevaa oikeusministeriön toimialaan kuuluvaa rikoslainsäädäntöä.

Pirkanmaan käräjäoikeus puoltaa luonnoksen mukaista ehdotusta hallituksen esitykseksi.

Lakiehdotuksessa on valittu direktiivin velvoitteiden täyttämiseksi uusi identiteettivarkautta koskeva säännös. Säännös on tarpeen jo kunkin henkilön oman yksilöllisyyden suojaamiseksi. On myös hyvä, että säännös suojaa henkilöiden identiteettiä muutoinkin kuin tietojärjestelmien käytössä.

Lakiehdotuksessa rikoslain 34:9a §:ksi on uutena käsitteenä ”hankkii käyttöön”. Lakiehdotuksen perusteluista voi olla ymmärrettävissä, että tältä osalta säännös edellyttää täytyäkseen sitä, että säännöksessä tarkoitettu väline on tullut tekijän hallintaan. Säännöstä voisi kuitenkin tulkita sen sanamuodon perustella siten, että rangaistavaa on jo hankkiminen eli menettely, joka edeltää mainitun välineen saamista tekijän hallintaan. Perusteluja tulisi täsmentää niin, että teon täyttymishetki olisi selkeästi ilmaistu.

Käräjäoikeus toteaa, että direktiivissä 2013/40/EU on sen tavoitteina mainittu (7 kohta) alan yhteiset määritelmät, jotka ovat tärkeitä sen varmistamiseksi, että jäsenvaltioilla on yhdenmukainen linja tämän direktiivin soveltamisessa. Tämän mukaisesti lakiehdotuksen 38 luvun 13:ssä esitetään *tietojärjestelmän ja datan* osalta, että näillä käsitteillä tarkoitetaan myös direktiivin 2013/40/EU 2 artiklan a ja b kohtien mukaisia määritelmiä. Mainittuun lainkohtaan viitataan 34 luvun 14 §:ssä ja 35 luvun 9 §:ssä. Näin lakiehdotuksessa on haluttu varmistaa, että direktiivin vähimmäisveloitteet tulisivat katetuiksi.

Lakiehdotuksessa on kuitenkin käytetty muitakin termejä datan yhteydessä tai datan rinnalla. Näin esimerkiksi 35 luvun 3 a §:n 1 momentissa, jonka mukaan datavahingonteko voi kohdistua tietovälineelle tallennettuun tietoon, muuhun tallennukseen taikka tietojärjestelmässä olevaan dataan. Samoin ehdotetus-

sa tietomurtosäännöksessä (38:8) puhutaan tietojärjestelmässä olevasta *tiedosta* tai *datasta*.

Nyt voimassa olevaa lainsäädäntöä koskeneessa hallituksen esityksessä Euroopan neuvoston tietoverkkorikollisuutta koskevan yleissopimuksen hyväksymisestä ynnä muusta (HE 153/2006 s. 68) todetaan, että määritelmän mukaan *datalla* tarkoitetaan *tietoa*, joka on tietokoneessa tai muussa vastaavassa tietojärjestelmässä taikka sen tallennusalueella. Määritelmän mukaan *data* on siten tietynlaisessa teknisessä tietojärjestelmässä olevaa *tietoa*. Hallituksen esityksen mukaan ehdotettu datan määritelmä vastaa yleissopimuksessa olevaa datan määritelmää.

Edelleen viimeksi mainitussa hallituksen esityksessä (HE 153/2006 s. 16) viitataan toiseen hallituksen esitykseen (HE 66/1988 vp). Tältä osin todetaan, että rikoslain vahingontekoa koskevan säännöksen esitöiden mukaan tietovälineelle tallennetulla *tiedolla* tarkoitetaan tiedon *asiasisältöä* eli informaatioita ja asiasisältöä viestittäviä merkkejä eli *dataa*.

Edellä kerrottujen määritelmien jälkeen jää jonkin verran epäselvä kuva siitä, mitä nyt ehdotetuissa säännöksissä tarkoitetaan *tiedolla* ja *datalla*. Koska kyse on rikosoikeudesta, olisi käsitteiden sisältöjen yhdenmukaisuudella suuri merkitys. On myös oletettavaa, että koska tietotekniikka tulee kehittymään, määritelmillä on vielä suurempi merkitys.

Lausunnon on valmistellut kärjäjätuomari Ari Prykäri.

Asia on käsitelty kärjäoikeuden johtoryhmässä.

Laamanni

Antero Nuotto